

___ .04.2016

м.Суми

**Про Програму розвитку
туризму в Сумському районі
на 2016 рік**

Керуючись підпунктом 16 пункту 1 статті 43 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», з метою становлення та розвитку туристичної галузі в Сумському районі, важливого культурного і духовного розвитку громадян районна рада

ВИРІШИЛА:

1. Затвердити Програму розвитку туризму в Сумському районі на 2016 рік (додається).

2. Контроль за виконанням програми покласти на постійну комісію районної ради з питань охорони здоров'я, освіти, соціально-культурного розвитку та соціального захисту населення, сім'ї та молоді.

Голова

В.В.Акпєров

ЗАТВЕРДЖЕНО
рішенням шостої сесії
сьомого скликання
Сумської районної ради
від _____.____.2016

ПРОГРАМА
розвитку туризму в Сумському районі
на 2016 рік

1.Паспорт
Програми розвитку туризму в Сумському районі на 2016 рік
(далі - Програма)

1	Ініціатор розроблення Програми	Сумська районна державна адміністрація
2	Дата, номер і назва розпорядчого документа органу виконавчої влади про розроблення Програми	Розпорядження голови районної державної адміністрації від <u>18.03.2016</u> № <u>77-ОД</u> «Про проект Програми розвитку туризму в Сумському районі на 2016 рік»
3	Розробник Програми	Відділ культури Сумської районної державної адміністрації
4	Відповідальний виконавець Програми	Відділ культури Сумської районної державної адміністрації
5	Учасники Програми	Сектор молоді та спорту, відділ освіти, відділ економічного розвитку і торгівлі, служба у справах дітей, сектор містобудування та архітектури, відділ організаційно-кадрової роботи та зв'язків з громадськістю Сумської районної державної адміністрації, філія “Сумський райавтодор, ДП Сумський облавтодор”, сільські, селищні ради.
6	Термін реалізації Програми	2016 рік
7	Перелік місцевих бюджетів, що беруть участь у виконанні Програми	Районний, сільський, селищний бюджети.
8	Загальний обсяг фінансових ресурсів, необхідних для реалізації Програми, всього, у тому числі:	95,0 тис.грн.
8.1	коштів районного бюджету	95,0 тис.грн.
8.2	коштів сільських, селищних бюджетів	-

2. Визначення проблем, на розв'язання яких спрямована Програма

Туристична галузь є важливим чинником стабільного й динамічного збільшення надходжень до бюджету, позитивно впливає на стан справ у багатьох галузях економіки (транспорт, торгівля, зв'язок, будівництво, сільське господарство тощо). Туризм сприяє підвищенню зайнятості населення, розвитку ринкових відносин, міжнародному співробітництву, залученню громадян до пізнання природи та історико-культурної спадщини краю.

Район має всі можливості для розвитку туристичної галузі. Особливістю району є його розташування навколо обласного центру. Ці землі мають велику історико-культурну спадщину, оскільки їх заселення почалося близько 15 тисяч років тому. Найвідоміше з таких поселень – Битицьке городище, яке в 18 сторіччі за своїм політичним впливом та масштабами було рівне Києву та Чернігову. Важливою складовою туристичного потенціалу Сумського району є історико-культурна спадщина, вона нараховує 68 пам'яток історії, 99 археології (з них: 3 національного значення – Битицьке городище, Зеленогайський, Шпилівський археологічні комплекси), 2 пам'ятки монументального мистецтва (пам'ятники П.І.Чайковського та Л.Українки), 20 пам'яток архітектури, (з них 3 національного значення - церква Різдва Пресвятої Богородиці с. Юнаківка, палацо-парковий ансамбль с. Кияниця, садиба графа Камбурлея смт. Хотінь).

Серед пам'яток архітектури також слід виділити церкву Різдва Пресвятої Богородиці в с. Юнаківка, Воскресенську церкву (Казанської Божої Матері) в с. Басівка, та, мабуть, найвизначніший, садибний будинок Кондратьєвих – Суханових в смт. Низи, в якому щоліта з 1870 по 1880 роки гостював і творив всесвітньовідомий композитор – П.І.Чайковський. Ще район славиться своїми музеями. Це народний музей Лесі Українки, народний музей ремесел та побуту Слобожанщини (с. Косівщина) та багато інших громадських музеїв історико - краєзнавчого напрямку.

Є перспективи у зеленого туризму в Сумському районі. Але господарям треба докласти чималих зусиль, щоб зацікавити туристів. Тож кожен власник садиби намагається віднайти власну «родзинку» (так, наприклад, в с. Зелена Роща Сульської сільської ради Сумського району місцевий пасічник створив спеціальну конструкцію для вуликотерапії. Оздоровчі вібрації, десятків тисяч комах, вважає бджоляр, здатні порятувати від недугів серцево-судинної, дихальної та нервової систем).

В Сумському районі працює перша господарська садиба, яка отримала сертифікат другого рівня. Цей документ засвідчує відповідність агросадиби вимогам програми добровільної категоризації «Українська гостинна садиба». Отримав сертифікат власник садиби «Вакулина байка» Володимир Вакула. Розташована «Вакулина байка» у с. Бездрик на березі озера, біля лісу. Тут відпочивальникам пропонують смачні страви домашньої кухні, можливість відвідати сауну, поплавати на човні, прогулятись пішки, верхи на конях чи у фаєтоні, взимку – на лижах.

Для покращення інформаційної роботи з пропаганди туристичної діяльності, пам'яток культурної спадщини в сільських та районній бібліотеках

діють інформаційні «Куточки туризму». Для цього відділом культури передані в бібліотечні заклади туристичні карти, буклети, календарі, книги.

Всі ці заходи проводяться з метою збереження та відродження історико-культурної спадщини українського народу, популяризації туристичних та екскурсійних можливостей Сумського району.

Сумський районний Будинок дітей та юнацтва свою діяльність спрямовує на опанування не тільки вихованцями закладу, а й учнями загальноосвітніх навчальних закладів району, основам техніки туризму й спортивного орієнтування, організацію змістовного дозвілля, забезпечення фізичного та комунікативно-творчого розвитку особистості; розширення знань про рідний край та його соціокультурну спадщину.

У 2015-2016 навчальному році у Будинку дітей та юнацтва працює 19 спортивно-туристичних гуртків, які відвідують 297 вихованців віком від 7 до 18 років. Розширено мережу гуртків спортивно-туристського напрямку, розпочали роботу 2 гуртки велосипедного туризму та 3 гуртки спортивного орієнтування.

З метою підвищення рівня організації спортивно-туристської роботи з дітьми, організації змістовного відпочинку, оздоровлення, загартування школярів, з метою популяризації та пропаганди туризму серед учнівської молоді, удосконалення туристських навичок, необхідних для участі в походах, підвищення туристської майстерності, зміцнення дружніх зв'язків серед юних туристів району у 2015 році проведені районні спортивно-туристичні заходи:

- лижний похід III ступеня складності по Сумському району - 16-12 лютого 2015, 9 учасників) - с. В.Чернеччина - с.Токарі - с.Бездрик - с.Сад - с.Косівщина с.Северинівка - с.Н.Піщане - с.В.Чернеччина;
- туристичний збір-привал на базі Червоненської ЗОШ (04-06 квітня 2015 року, 9 команд, 68 учасників);
- II та III етапи чемпіонату району зі спортивного орієнтування на базі Бездрицької ЗОШ (12-13 травня 2015 року, 13 команд, 92 учасники);
- районний туристичний зліт с. Н.Січ (19-23 червня 2015 року, 11 команд, 105 учасників);
- змагання з техніки пішохідного туризму, присвячені Міжнародному Дню туризму на базі Великочернеччинської СШ (18 вересня 2015, 18 команд, 76 учасників);
- I та II етапи чемпіонату району зі спортивного орієнтування на базі Могрицького НВК (16-17 жовтня 2015 року, 12 команд, 89 учасників);
- туристичний збір-привал на базі Стецьківської ЗОШ I-III ступенів (27-29 листопада 2015).

Пошукові загони навчальних закладів району здійснюють одноденні походи територією рідного краю з метою збору матеріалів на маршрутах туристсько-краєзнавчих експедицій «Історія міст і сіл України», «Моя Батьківщина-Україна», обласного освітнього проекту «Рідна Сумщина».

У загальноосвітніх навчальних закладах району проходять тижні туристсько-екскурсійної діяльності, присвячені Всесвітньому Дню туризму. В рамках тижня проводяться змагання, естафети, організовуються екскурсійні поїздки, походи, подорожі з вивчення історії рідного краю.

Команди педагогічних працівників та вихованців закладу вже 18 років поспіль виборюють призові місця в обласних змаганнях із техніки спортивного, велосипедного та водного туризму, а останні 3 роки утримують почесне I місце.

Найбільш вагомими досягненнями у 2015 році були:

- Обласні змагання з техніки туризму серед команд працівників освіти – I місце.
- Чемпіонат області з водного туризму – I місце.
- Чемпіонат області з велосипедного туризму серед юніорів - I місце.
- I місце в обласному та II місце у Всеукраїнському зльоті туристів-краєзнавців.

Газета «Вперед» постійно інформує населення Сумського району про туристичну діяльність відділів культури, освіти, про об'єкти культурної спадщини, висвітлює матеріали з популяризації внутрішнього туризму. На шпальтах районної газети широко висвітлюється інформація туристичної направленості.

Проте, маючи вигідне географічне розташування, багаті природно-туристичні ресурси, володіючи унікальною історико-культурною спадщиною Сумський район поки ще не стає повноцінним учасником на туристичній арені. Найбільш стримуючим фактором, що негативно впливає на збільшення потоку туристів в район, є недостатній розвиток туристичної інфраструктури, включаючи питання реконструкції та будівництва закладів розміщення туристів, ремонту автошляхів, облаштування місць короткочасного відпочинку туристів, відсутність сучасних закладів комплексного обслуговування туристів: готелів, мотелів, кемпінгів, туристичних баз, тощо.

Але є і позитивні моменти, наприклад, в с. Кияниця працює готель «Каштани». Ресторан-готель «Каштани» розташований на березі мальовничого озера на в'їзді в с. Кияниця. Ідеальне місце для відпочинку або просто вечері в колі друзів, що поєднує в собі красу української природи і комфорт європейського рівня. Затишний ресторан з традиційними українськими стравами, нікого не залишить байдужим. Основна гордість ресторану - страви, приготовані старими етнічними способами.

Потребують ремонту дороги по основних туристичних маршрутах, є необхідність забезпечення автомобільних доріг туристичною, сервісною та інформаційною структурою (відсутність рекламних щитів та єдиної системи маркування автошляхів щодо об'єктів туризму). Район відчуває потребу в залученні інвестицій на реконструкцію матеріально-технічної бази оздоровлення. Потребують реставрації більшість пам'яток архітектури та історії.

До проблем, що підлягають вирішенню для забезпечення розвитку туризму району, належать:

- низький рівень конкурентоспроможності районного туристичного та рекреаційного продукту;
- відсутність належної інфраструктури для туристичних відвідувань значної частини природних територій та об'єктів культурної спадщини;
- недостатній рівень розвитку спеціалізованої інфраструктури туризму;
- відсутність ефективної системи захисту прав та інтересів туристів, забезпечення безпечних умов на об'єктах туристичних відвідувань і за напрямками туристичних маршрутів.

Програмою передбачається здійснення комплексу заходів щодо формування конкурентоспроможного районного туристичного та рекреаційного продукту, формування позитивного іміджу Сумського району, розбудови туристичної інфраструктури.

Для успішного розвитку сфери туризму необхідно поєднати зусилля всіх гілок влади, а також забезпечити належне фінансування цього процесу, що можливо лише шляхом прийняття Програми.

3. Мета і основні завдання Програми

Програма розроблена відповідно до чинного законодавства України і враховує основні вимоги Закону України «Про туризм».

Метою Програми є розвиток та вдосконалення туристичної галузі району, оптимізація використання туристичних ресурсів. Створення регіонального туристичного продукту, здатного максимально задовольнити туристичні потреби мешканців району та його гостей, створення сприятливих умов для залучення інвестицій, сучасної інфраструктури туризму, ефективного використання природного історико-культурного та туристсько-рекреаційного потенціалу, забезпечення умов для повноцінного асортименту туристичних послуг.

4. Обґрунтування шляхів і засобів розв'язання проблеми, обсягів та джерел фінансування, строки та етапи виконання Програми

4.1. Шляхи і засоби розв'язання проблеми

Проблеми розвитку туризму в районі можуть бути вирішені шляхом:
ініціювання формування туристичного простору високої привабливості шляхом розроблення та впровадження конкурентоспроможного регіонального туристичного продукту на основі наявних туристичних та рекреаційних ресурсів;
впровадження туристичних маршрутів і тематичних екскурсійних програм;

сприяння розвитку спеціалізованої туристичної інфраструктури, здатної забезпечити стійкі темпи зростання туристичних потоків;

сприяння створенню умов для залучення інвестицій у розвиток туристичної галузі;

сприяння формуванню позитивного туристичного іміджу району;

сприяння формуванню взаємодії державних органів управління, суб'єктів малого та середнього підприємництва для забезпечення синхронізованого розвитку як окремих видів туризму, так і єдиного туристично-рекреаційного комплексу;

реконструкції та модернізації відпочинкових і туристичних закладів, реставрації та відбудови пам'яток історії та культури;

реконструкція автомобільних доріг по основних туристичних маршрутах;
підвищення ефективності використання рекреаційних ресурсів та об'єктів історико-культурної спадщини;

організації туристично-оздоровчої та екскурсійної роботи серед учнівської молоді та населення;

визначення земельних ділянок для створення відповідної туристичної інфраструктури, у тому числі для будівництва готелів, мотелів, парків розваг з залученням інвестиційних проектів;

підвищення якості та розширення асортименту туристичних послуг;

розвитку сільського туризму, сприяння створенню сільських садиб, що приймають туристів;

розроблення та впровадження комплексу заходів щодо безпеки туристів при проведенні масових заходів та під час виникнення надзвичайних ситуацій, небезпечних для життя туристів;

підготовки та випуску якісної рекламної продукції туристичної тематики.

4.2. Обсяги та джерела фінансування Програми

Заходи Програми реалізуються в межах коштів районного бюджету та можливостей місцевих бюджетів. Крім того, можливе додаткове залучення коштів суб'єктів підприємництва усіх форм власності, громадських організацій, міжнародної технічної допомоги, інвестиційних коштів, інших джерел, незаборонених чинним законодавством.

Головним розпорядником коштів районного бюджету, передбачених на виконання Програми, визначається відділ культури Сумської районної державної адміністрації.

Для розв'язання проблем галузі необхідно в цілому 95,0 тис. гривень, у тому числі за джерелами фінансування: районний бюджет 95,0 тис. гривень.

4.3. Строки виконання Програми

Програма виконується протягом 2016 року. На протязі року передбачається:

створення дієвої моделі управління галуззю;

розроблення проектів програм розвитку туризму на територіях сільських та селищних рад та їх прийняття;

формування конкурентоспроможного регіонального туристичного та рекреаційного продукту;

формування позитивного туристичного іміджу району, популяризація туристичного потенціалу району.

сприяння створенню системи підвищення кваліфікації кадрів для підприємств, установ і закладів сфери туризму.

5. Перелік завдань та заходів Програми та результативні показники

Основними завданнями програми є:

реалізація політики держави у сфері туризму;

удосконалення системи управління сферою туризму на рівні району;

сприяння створенню оптимального середовища розвитку туризму в регіоні;

створення конкурентоспроможного регіонального туристичного продукту;

забезпечення умов для повноцінного функціонування суб'єктів туристичної діяльності;

підвищення якості та асортименту туристичних послуг;
просвітницька діяльність та освітнє забезпечення розвитку туризму;
формування і просування туристичного іміджу регіону на внутрішньому ринку;

забезпечення сталого розвитку туристичної галузі в районі з урахуванням державних інтересів і відповідно до законодавства України та норм міжнародної туристичної практики з метою створення позитивного іміджу Сумського району на загальнодержавному рівні;

збільшення частки туризму в основних показниках економічного і соціального розвитку;

збільшення частки в'їзного туризму;

підвищення якості відпочинку громадян, створення додаткових робочих місць;

збільшення частки очікуваних доходів від туристичної галузі в районному бюджеті;

координація дій районної виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, суб'єктів туристичної діяльності, громадських організацій, залучення громадськості для подальшого розвитку туризму в районі.

5.1. Ресурсне забезпечення Програми

Обсяг коштів, що пропонується залучити на виконання Програми	Термін виконання Програми	Усього витрат на виконання Програми тис. гривень
Обсяг ресурсів, усього, у тому числі:	2016 рік	95,0
Районний бюджет		95,0
Сільські, селищні бюджети		-

5.2. Очікувані результати, ефективність Програми

Реалізація напрямів та виконання завдань розвитку сфери туризму, визначених Програмою, дасть змогу у 2016 року забезпечити:

зростання потоку внутрішніх туристів;

зростання потоку в'їзних туристів;

збільшення обсягу туристичних послуг;

зростання авторитету Сумського району як туристичного регіону;

залучення інвестицій у розвиток інфраструктури туризму;

активізацію туристичної діяльності, взаємозв'язок інфраструктури туризму з іншими сферами соціально-економічного та культурного розвитку району;

створення умов для впровадження ефективної інформаційної політики з підтримки регіонального туристичного продукту на внутрішньому туристичному ринку;

створення робочих місць, що в свою чергу дасть можливість отримати додаткові фінансові ресурси в місцевий бюджет;

посилення рівня безпеки туристів;

підвищення рівня привабливості та пристосованості до потреб туризму об'єктів історико-культурної спадщини.

6. Напрями діяльності та заходи Програми

№ з/п	Назва напрямку діяльності (пріоритетні завдання)	Назва заходу	Строк виконання заходу	Виконавці	Джерела фінансування	Орієнтовні обсяги фінансування тис. гривень	Очікуваний результат
1.	Сприяння створенню якісного туристичного продукту	Розроблення та впровадження спортивно – оздоровчих туристичних маршрутів для різних вікових категорій громадян (категорійний похід по Сумському району)	2016	Відділ освіти райдержадміністрації	Районний бюджет	6,0	Поліпшення умов відпочинку
2.	Створення якісних умов для відпочинку	Облаштування зон короткочасного відпочинку на основних туристичних маршрутах (с. Могриця, с. Битиця, с. Велика Чернеччина, с. Барвінкове Червоненської с/р, с. Н.Сироватка, смт. Низи, с. Кияниця, с. Іволжанське Кияницької с/р, с. Журавлине Верхньосироватської с/р).	2016	Виконавчі комітети сільських, селищних рад, сектор містобудування та архітектури райдержадміністрації	У межах фінансування	-	Поліпшення умов відпочинку

3.	Сприяння розвитку матеріальної бази туризму.	3.1.Проведення реконструкції автомобільних доріг на основних туристичних маршрутах району: Суми – Юнаківка, Суми – Косівщина, Суми – Низи, Суми – Кияниця – Хотінь	2016	Філія “Сумський райавтодор ДП Сумський облавтодор”	У межах фінансування	-	Поліпшення умов пересування по основних туристичних маршрутах району
		3.2.Сприяння у встановленні інформаційних знаків щодо розташування туристичних об’єктів, місць відпочинку, пам’яток історії та культури, а також знаків, що вказують відстань до них.	2016	Філія “Сумський райавтодор дочірнього підприємства Сумський облавтодор”.	У межах фінансування	-	Поліпшення умов пересування по основних туристичних маршрутах району
4.	Покращення інформування населення	4.1.Видання туристичних карт, буклетів, календарів серії “Сумський район – туристичний”, іншої друкованої продукції туристичної тематики.	2016	Відділ культури Сумської районної державної адміністрації.	Районний бюджет	30,0	Популяризація турпродукту району. Збільшення потоку туристів.
		4.2.Створення презентаційних фільмів із серії “Сумський район – туристичний”.	2016	Відділ культури Сумської районної державної адміністрації.	Районний бюджет	20,0	Популяризація турпродукту району. Збільшення потоку туристів.
		4.3. Висвітлення матеріалів з популяризації внутрішнього туризму в газеті “Вперед”, на сайті Сумського району.	2016	Відділ культури, відділ освіти, відділ організаційно-кадрової роботи та зв’язків з громадськістю, сектор молоді та спорту районної державної адміністрації.	У межах фінансування	-	Популяризація турпродукту району. Збільшення потоку туристів.

		4.4.Висвітлення презентаційних матеріалів туристичної тематики в засобах масової інформації області,України (телебачення, газети, журнали).	2016	Відділ культури Сумської районної державної адміністрації	Районний бюджет	10,0	Популяризація турпродукту району. Збільшення потоку туристів.
		4.5.Участь у регіональних та міжнародних туристичних виставках, салонах, фестивалях	2016	Відділ культури, відділ економічного розвитку і торгівлі районної державної адміністрації, виконавчі комітети сільських, селищних рад.	Районний бюджет.	5,0	Інформування про діяльність туристичної галузі району.
					Бюджети сільських, селищних рад.	У межах фінансування	
		4.6.Створення музичного твору – Гімн Сумського району	2016	Відділ культури районної державної адміністрації.	Районний бюджет	4,0	Створення позитивного іміджу району.
5.	Покращення технічного стану туристичних об'єктів.	Проведення ремонтних робіт на об'єктах культурної спадщини Сумського району (садибний будинок Кондратьєвих - Суханових в смт. Низи).	2016	Сектор містобудування та архітектури райдержадміністрації, Низівська селищна рада	У межах фінансування	-	Підвищення рівня екскурсійного обслуговування, збільшення потоку туристів.
6.	Створення умов для відпочинку дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, учнівської молоді.	Проведення туристично-екскурсійних заходів для дітей - сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, для учнівської молоді,для дітей учасників АТО	2016	Відділ освіти, служба у справах дітей, сектор молоді та спорту районної державної адміністрації.	У межах фінансування	-	Піклування про дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування.

7.	Підвищення якості відпочинку населення	Проведення різноманітних туристично-спортивних заходів (зльотів, олімпіад, чемпіонатів).	2016	Відділ освіти, відділ культури районної державної адміністрації спільно з туристичними організаціями області та Федераціями спортивного туризму в Сумській області.	У межах фінансування	-	Покращення відпочинку населення.
8.	Розвиток сільського зеленого туризму	Проведення активної роботи з пропаганди розвитку туризму на території сільських (селищних) рад району	2016	Відділ культури, відділ економічного розвитку і торгівлі райдержадміністрації, КЗ СРР- Сумська районна бібліотека.	У межах фінансування	-	Популяризація турпродукту району, збільшення потоку туристів.
				Сільські, селищні ради,	Бюджети сільських, селищних рад	-	
9.	Розвиток матеріальної бази туризму	Проведення поточного ремонту приміщення музею народного ремесел та побуту Слобожанщини в с. Косівщина	2016	Відділ культури райдержадміністрації	Районний бюджет	20,0	Покращення матеріально-технічної бази туристичних об'єктів.
Усього:						95,0	
У т.ч. з районного бюджету						95,0	

7. Координація та контроль за ходом виконання Програми

Координація та контроль за виконанням Програми покладається на Сумську районну державну адміністрацію в особі відділу культури.

Відділи і сектори районної державної адміністрації та інші учасники Програми забезпечують реалізацію заходів, аналізують хід виконання основних її завдань впродовж 2016 року та до 15 січня 2017 року подають відповідну інформацію відділу культури районної державної адміністрації.

Відділ культури Сумської районної державної адміністрації здійснює контроль за станом впровадження і реалізації заходів цієї Програми впродовж 2016 року та до 15 лютого 2017 року подає узагальнену інформацію про стан виконання Програми голові Сумської районної державної адміністрації, постійній комісії Сумської районної ради з питань охорони здоров'я, освіти, соціально-культурного розвитку та соціального захисту населення, сім'ї та молоді.

Пояснювальна записка
до проекту рішення 6-ї сесії Сумської районної ради
7-го скликання
«Про Програму розвитку туризму в Сумському районі на 2016 рік»

З метою розвитку та вдосконалення туристичної галузі району, створення регіонального туристичного продукту, здатного максимально задовольнити потреби мешканців району та його гостей, створення сприятливих умов для залучення інвестицій, сучасної інфраструктури туризму, ефективного використання природного історико-культурного та туристсько-рекреаційного потенціалу, забезпечення умов для повноцінного асортименту туристичних послуг, відділом культури Сумської райдержадміністрації розроблено проект Програми розвитку туризму в Сумському районі на 2016 рік.

Начальник відділу культури

Ю.М. Холодьон